

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 50/2012-47

Ústavný súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí 10. mája 2012 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Ladislava Orosza a Jána Lubyho v konaní o sťažnosti Š. T. a K. T., obaja bytom Š., a J. J. a E. J., obaja bytom Š., zastúpených advokátom JUDr. K. K., Š., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Nové Zámky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 129/2004, za účasti Okresného súdu Nové Zámky, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo Š. T., K. T., J. J. a E. J. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv

a základných slobôd postupom Okresného súdu Nové Zámky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 129/2004 porušené boli.

2. Okresnému súdu Nové Zámky prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 129/2004 konal bez zbytočných priet'ahov.

3. Š. T. a K. T. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 3 500 € (slovom tritisícpäťsto eur), ktoré im je Okresný súd Nové Zámky povinný vyplatiť spoločne a nerozdielne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. J. J. a E. J. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 3 500 € (slovom tritisícpäťsto eur), ktoré im je Okresný súd Nové Zámky povinný vyplatiť spoločne a nerozdielne do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Okresný súd Nové Zámky je povinný uhradiť Š. T., K. T., J. J. a E. J. trovy konania v sume 838,12 € (slovom osemstotridsaťosem eur a dvanásť centov) na účet ich právneho zástupcu JUDr. K. K., Š., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. septembra 2011 doručená sťažnosť Š. T. a K. T. (ďalej aj „sťažovatelia v 1. rade“) vedená pod sp. zn. Rvp 2322/2011 a 14. septembra 2011 sťažnosť J. J. a E. J. vedená pod sp. zn. Rvp 2353/2011 (ďalej aj „sťažovatelia v 2. rade“, všetci spolu len „sťažovatelia“), v ktorých namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nové Zámky (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 129/2004 (ďalej aj „namietané konanie“).

Ústavný súd uvedené sťažnosti uznesením sp. zn. PLs. ÚS 7/2011 z 28. septembra 2011 spojil na spoločné konanie ďalej vedené pod sp. zn. Rvp 2322/2011 a následne ich uznesením sp. zn. IV. ÚS 50/2012 z 27. januára 2012 podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

Sťažovatelia okrem iného uviedli, že na okresnom súde prebieha od 19. júla 2004 súdne konanie o určenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu nadobudnutému vydržaním. Ďalej uviedli, že od zrušenia rozsudku okresného súdu z 20. októbra 2006 uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 7 Co/325/2006-229 z 13. septembra 2007 *„uplynuli takmer štyri roky, ale doteraz vo veci nebolo rozhodnuté napriek tomu, že krajský súd vo svojom uznesení uviedol, ktoré nedostatky má odstrániť Okresný súd Nové Zámky v danom spore“*. Sťažovatelia taktiež poukázali aj na to, že okresný súd dosiaľ nerozhodol ani o ich návrhu na vydanie predbežného opatrenia zo 6. apríla 2011.

Keďže namietané konanie nebolo dosiaľ právoplatne skončené ani napriek sťažnosti sťažovateľov na prietahy adresovanej predsedovi okresného súdu, ktorá mu bola doručená 13. júla 2011, domáhajú sa, aby ústavný súd rozhodol, že postupom okresného súdu bolo porušené ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ďalej sa sťažovatelia domáhajú, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v namietanom konaní bez zbytočných prietahov a aby im priznal finančné zadosťučinenie, a to sťažovateľom v 1. rade 20 000 € a sťažovateľom v 2. rade rovnakú sumu, a napokon sa domáhajú aj priznania úhrady trov konania.

Predseda okresného súdu sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti prípisom sp. zn. Spr. 1107/2011 doručeným ústavnému súdu 27. decembra 2011, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Mám za to, že všetky úkony v predmetnej veci boli vykonávané plynule, bez prieťahov, vzhľadom na to, že v konaní vystupuje 6 navrhovateľov a 6 odporcov, pričom niektorí odporcovia nie sú zastúpení právnym zástupcom, nepreberajú si zásielky a tým sťažujú postup súdu v konaní. Nie som oprávnený sa vyjadrovať k tomu, či sa tunajší súd riadi pokynmi krajského súdu vyslovenom v zrušujúcom uznesení, nakoľko doposiaľ nebolo opätovne vo veci meritórne rozhodnuté. Z týchto dôvodov považujem sťažnosť sťažovateľov za nedôvodnú.“

K vyjadreniu predsedu okresného súdu sťažovatelia zaujali stanovisko podaním doručeným ústavnému súdu 28. marca 2012, v ktorom uviedli, že ani dosiaľ nebolo rozhodnuté o ich návrhoch na nariadenie predbežného opatrenia v lehote, *„ktorá je zrejme súdom záväzne daná ustanovením § 75 ods. 4 zákona č. 99/1963 Zb., občianskeho súdneho poriadku v platnom znení, podľa ktorého súd o nariadení predbežného opatrenia rozhodne bezodkladne, ale najneskôr do tridsiatich dní“*. Ďalej sťažovatelia poukázali na to, že okresný súd predvolával účastníkov konania aj z adries, ktoré už neboli aktuálne, a *„nedokázal si urobiť rešpekt, i keď zo strany odporcov v prvom, druhom a treťom rade vrátane ich právneho zástupcu boli robené obštrukcie“*, a nekonal relevantne v súvislosti s návrhom na ustanovenie opatrovníka a pri predvolávaní odporcu v treťom rade.

Pretože s upustením od ústneho pojednávania v predmetnej veci súhlasil len jeden z účastníkov (okresný súd) a sťažovateľ Š. T. na jeho konaní trval, ústavný súd ho nariadil bez ohľadu na to, či so zreteľom na okolnosti danej veci, predmet konania a stanoviská účastníkov k nemu možno od neho očakávať ďalšie objasnenie veci.

Ústne pojednávanie nariadené na 10. máj 2012 sa konalo len za účasti sťažovateľa Š. T. a jeho právneho zástupcu, keďže predseda okresného súdu svoju neúčasť ospravedlnil prípisom z 30. apríla 2012.

Právny zástupca sťažovateľov, resp. sťažovateľ Š. T. na pojednávaní neuviedli žiadne nové skutočnosti, ktoré by neboli ústavnému súdu známe z obsahu spisu, vyjadrení účastníkov konania, ako aj z vyžiadaného súvisiaceho spisu.

Právny zástupca sťažovateľov na pojednávaní navrhol, aby ústavný súd rozhodol nálezom podľa petitu sťažností, a zároveň navrhol, aby mu bola priznaná úhrada trov konania za zastupovanie štyroch sťažovateľov v celkovej sume 2 267,71 €.

II.

Zo zapožičaného súvisiaceho súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 6 C 129/04 a zo zistení ústavného súdu vyplýva tento priebeh a stav konania:

Namietané konanie začalo 19. júla 2004, keď bol okresnému súdu doručený návrh na „*určenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu nadobudnutého vydržaním a na jeho trpenie*“. Sťažovatelia v 1. rade v uvedenom konaní majú procesné postavenie navrhovateľov v 5. a 6. rade a sťažovatelia v 2. rade majú procesné postavenie navrhovateľov v 3. a vo 4. rade.

Okresný súd po vykonaní procesných úkonov vo vzťahu k účastníkom konania na pojednávaní uskutočnenom 20. októbra 2006 vyhlásil rozsudok vo veci samej, pričom po podaní odvolania zo strany odporcov bol súdny spis 20. decembra 2006 predložený na rozhodnutie krajskému súdu, ktorý svojím uznesením sp. zn. 7 Co/325/2006 z 13. septembra 2007 zrušil rozsudok okresného súdu z 20. októbra 2006 a vec mu vrátil na ďalšie konanie (22. septembra 2007).

Okresný súd prípisom z 30. januára 2008 vyzval sťažovateľov, aby v lehote 15 dní odstránili nedostatky návrhu v zmysle uznesenia krajského súdu z 13. septembra 2007 a aby presne špecifikovali právo, prechodu ktorého sa domáhajú.

Okresný súd uznesením z 22. mája 2008 pripustil zmenu petitu navrhnutú podaním sťažovateľov z 28. marca 2008.

V ďalšom priebehu konania sa pojednávania nariadené na 20. jún 2008, 19. september 2008, 11. október 2008 a 18. december 2008 neuskutočnili, pričom okresný súd ich odročoval bez bližšieho odôvodnenia a prijatia poriadkových opatrení.

Okresný súd uznesením z 5. februára 2009 pripustil zámenu na strane odporcu vo 4. rade.

Pojednávanie nariadené na 25. jún 2009 sa neuskutočnilo, bolo odročené na neurčito, pričom okresný súd konštatoval, že sa nedostavili odporcovia v 1., 2., 3., 5. a 6. rade, ktorí majú doručenie predvolania vykázané, a nedostavili sa ani odporcovia vo 4. a v 7. rade, ktorí doručenie predvolania vykázané nemali.

Okresný súd 3. júla 2009 nariadil termín pojednávania na 10. september 2009, ktoré sa neuskutočnilo z dôvodu, že sa nedostavil nikto z účastníkov a ani ich právni zástupcovia, pričom iba právna zástupkyňa sťažovateľov svoju neúčasť písomne ospravedlnila.

Neuskutočnili sa ani pojednávania nariadené na 19. október 2009, 24. november 2009, 15. január 2010 a 26. február 2010, pričom okresný súd iba konštatoval neúčasť niektorého z účastníkov konania bez využitia hrozby, resp. uplatnenia poriadkového opatrenia podľa § 53 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Pojednávanie nariadené na 30. marec 2010 sa uskutočnilo a po vypočutí odporcov v 3. a vo 4. rade bolo odročené „za účelom poskytnutia lehoty na mimosúdne riešenie veci“.

Pojednávanie uskutočnené 9. augusta 2010 bolo odročené na neurčito na účel vykonania ohliadky na mieste samom, ktorú okresný súd nariadil na 8. september 2010.

Okresný súd po dvoch neuskutočnených pojednávaniach nariadených na 22. november 2010 a 14. január 2011 rozhodol uznesením z 13. apríla 2011, ktorým pripustil, aby do konania namiesto odporcov v 1. a 2. rade vstúpil ako odporca v 1. rade účastník s bydliskom v USA, a ďalším uznesením z toho istého dňa vyzval sťažovateľa Š. T., aby odstránil nedostatky podaného návrhu na vydanie predbežného opatrenia. Sťažovatelia v 2. rade podali návrh na vydanie predbežného opatrenia, ktorý bol okresnému súdu doručený 26. apríla 2011.

Okresný súd 15. novembra 2011 vydal tri uznesenia. Prvým uznesením pribral do konania tlmočníčku z anglického jazyka, druhým odmietol návrh sťažovateľa Š. T. na nariadenie predbežného opatrenia a tretím uznesením vyzval sťažovateľov v 2. rade na doplnenie ich návrhu z 21. apríla 2011 na nariadenie predbežného opatrenia.

Okresný súd uznesením zo 16. novembra 2011 zamietol návrh odporcu vo 4. rade zo 6. júna 2011 na nariadenie predbežného opatrenia a uznesením z 18. novembra 2011 zamietol návrh odporcu vo 4. rade na ustanovenie opatrovníka pre odporcu v 1. rade.

Odporca vo 4. rade (Obec C.) podal odvolanie proti uzneseniu okresného súdu zo 16. novembra 2011, ktoré bolo okresnému súdu doručené 9. decembra 2011 a v ten istý deň bolo okresnému súdu doručené aj jej ďalšie odvolanie proti uzneseniu okresného súdu z 18. novembra 2011.

Sťažovatelia v 1. rade podali odvolanie proti uzneseniu okresného súdu zo 16. novembra 2011 (doručené 9. decembra 2011). Tlmočnica z anglického jazyka ustanovená uznesením okresného súdu z 15. novembra 2011 bola poverená vykonaním prekladu uznesenia okresného súdu z 13. novembra 2011, ktorým namiesto odporcov v 1. a 2. rade do konania ako odporca v 1. rade vstúpil E. s trvalým pobytom v USA.

Ustanovená tlmočnica podaním doručeným okresnému súdu 30. januára 2012 oznámila, že úradný preklad nemôže vykonať zo zdravotných dôvodov.

Okresný súd uznesením zo 16. apríla 2012 pribral do konania nového tlmočníka.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa svojou sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Sťažovatelia zároveň namietajú aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre

ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o namietané porušenie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP v znení účinnom v relevantnom čase, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že spory o určenie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu viažucemu sa na nehnuteľnosť patria do bežnej rozhodovacej agendy všeobecných súdov. Keďže v danej veci je potrebné vykonať rozsiahle dokazovanie v súvislosti s preukazovaním, či došlo k vydržaniu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, ústavný súd pripúšťa určitú mieru faktickej zložitosti namietaného konania. Uvedená skutočnosť však podľa názoru ústavného súdu nemôže okresný súd zbaviť zodpovednosti za stav, v akom sa namietané konanie nachádzalo v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu.

2. Čo sa týka správania sťažovateľov ako účastníkov konania v procesnom postavení navrhovateľov v 3. až 6. rade, ústavný súd pripúšťa ich určitý podiel na spomalení priebehu konania najmä v súvislosti s podaným návrhom na zmenu petitu a neúčast'ou na niektorých nariadených pojednávaniach. Z odôvodnenia zrušujúceho rozsudku krajského súdu sp. zn. 7 Co 325/2006 z 13. septembra 2007 okrem iného vyplýva, že sťažovatelia k návrhu uplatnenému na okresnom súde 19. júla 2004 nepripojili dostatočný počet rovnopisov geometrického plánu, ktorý by v prípade vyhovenia ich návrhu bol súčasťou meritórneho rozsudku okresného súdu, a ďalej podľa krajského súdu aj nedostatočne preukázali splnenie zákonných podmienok na „*vydržanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu*“. Uvedené skutočnosti však podľa názoru ústavného súdu rozhodujúcou mierou neovplyvnili doterajšiu dĺžku namietaného konania, avšak ústavný súd ich zohľadnil pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia.

3. Ústavný súd napokon hodnotil samotný postup okresného súdu z hľadiska posudzovania, či v právnej veci sťažovateľov došlo k zbytočným priet'ahom.

Napriek tomu, že postup okresného súdu v namietanom konaní bol v zásade plynulý, podľa názoru ústavného súdu je však zároveň poznačený neefektívnosťou, ako aj nesústredenosťou.

Záver o neefektívnosti a nesústredenosti postupu okresného súdu v preskúmanom konaní potvrdzuje okrem iného uznesenie krajského súdu sp. zn. 7 Co 325/2006 z 13. septembra 2007, ktorým bol zrušený rozsudok okresného súdu z 20. októbra 2006 a vec vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie. Krajský súd v odôvodnení svojho zrušovacieho uznesenia poukázal najmä na to, že:

„Nie je dostatočne zrejmé, ako súd prvého stupňa skúmal podmienky vydržania práva prechodu voči vlastníkom tohto pozemku a ako posudzoval okolnosť, že samotní žalobcovia v 5. a 6. rade sú spoluvlastníkmi parcely č. 2019/2. Napokon nie je zrejmé ani to, ako súd prvého stupňa vyhodnotil rozpor v tvrdení žalobcov o vytvorení polohy prístupovej cesty v žalobe a v polohe tejto cesty zaznamenatej v geom. pláne.

Podstatným problémom v tomto prípade je podľa názoru odvolacieho súdu okolnosť, že žalobcovia k žalobnému návrhu nepripojili dostatočný počet rovnopisov geom. plánu, ktorý by mal byť pre prípad vyhovenia žalobe súčasťou rozsudku, ako aj to, aby ich žalobný návrh majúci spĺňať podmienky vykonateľnosti záznamom do katastra nehnuteľností (zák. č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam, vyhl. č. 79/1996 Z. z., ktorou sa vykonáva katastrálny zákon) obsahoval také znenie práva prechodu, z ktorého by bolo jasné, že vlastník ktorého pozemku (oprávnený z práva vecného bremena) cez ktoré parcely a v ktorých bodoch geom. plánu má právo prechodu ku ktorým parcelám. Geometrický plán v prípade vyhovenia žalobe musí byť súčasťou rozsudku a táto skutočnosť sa musí prejavíť aj vo výroku vyhovujúceho rozsudku; v prípade úspechu žalobcov musí byť takýto geometrický plán pripojený ku každému rovnopisu rozsudku. Geometrický plán pre účely konania o určenie práva prechodu cez pozemky musí obsahovať výlučne aktuálny vlastnícky stav s vyznačením rozsahu práva prechodu a zároveň s vyznačením bodov, v ktorých má toto právo prebiehať cez tú-ktorú parcelu toho-ktorého účastníka konania.

Odvolačný súd po prejednaní veci dospel k tomu, že pre uvedené nedostatky žaloby a následne aj vydaného rozsudku nie je možné vo veci rozhodnúť v odvolacom konaní.

Preto v zmysle § 221 ods. 1 písm. f), h) a ods. 3 OSP rozsudok v napadnutej časti zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie. V ďalšom konaní súd prvého stupňa v zmysle § 43 ods. 1 OSP vyzve žalobcov na odstránenie väd žaloby spočívajúcich v absencii rovnopisov geometrického plánu, pričom žalobcovia musia zvážiť to, či doposiaľ preukázali splnenie všetkých vyššie popísaných zákonných podmienok pre vydržanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, ďalej či podkladom pre navrhovaný rozsudok má byť doterajší geometrický plán J. Ď. a či budú trvať na takom žalobnom návrhu, ktorý sa má týkať vecného bremena len aktuálnych vlastníkov a nie aj právnych nástupcov a či je právo prechodu dostatočne v ich upravenej žalobe špecifikované tak, aby bolo jasné, že vlastník daného pozemku má právo prechodu cez konkrétne pozemky ku konkrétnemu pozemku. V ďalšom konaní po odstránení vady žaloby budú musieť odôvodniť nadobudnutie práva vecného bremena aj vo vzťahu k žalovaným v 6. a 7. rade.“

Neefektívnosť konania okresného súdu vyplýva podľa názoru ústavného súdu aj z toho, že málo razantne, resp. vôbec nereagoval na neúčast' účastníkov konania na väčšine nariadených pojednávaní, ktoré z týchto dôvodov boli odročené, pričom ani v jednom prípade nevyužil poriadkové opatrenie podľa § 53 OSP, ktoré mal k dispozícii. Ústavný súd napokon považuje za neefektívny aj postup okresného súdu v súvislosti s rozhodovaním o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia.

Ústavný súd v súvislosti s uvedeným poukazuje na to, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovatelia na neho obrátili s návrhom, aby o ich veci rozhodol (obdobne napr. IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09).

Ústavný súd aj sťažovateľmi namietaný postup okresného súdu v súvislosti s rozhodovaním o ich návrhoch na nariadenie predbežného opatrenia vyhodnotil ako nedostatočne efektívny, čo korešponduje aj s názorom o neefektívnosti posudzovaného konania ako celku.

Ústavný súd napokon poukazuje na to, že o neefektívnosti postupu okresného súdu svedčí predovšetkým skutočnosť, že namietané konanie nebolo napriek tomu, že v ňom ústavný súd nezistil relevantné obdobia nečinnosti ani po takmer 8 rokoch od jeho začiatku, právoplatne skončené, čo ústavný súd považuje samo osebe za ústavne neakceptovateľné (napr. m. m. IV. ÚS 127/08 IV. ÚS 383/08, IV. ÚS 82/2010).

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 129/2004 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva s'ťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo s'ťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu porušené, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádzajú s'ťažovatelia domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho

domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovatelia žiadali aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 40 000 € (2 x 20 000 €) z dôvodov uvedených vo svojich sťažnostiach, keď poukázali najmä na stav právnej neistoty, ktorý podľa ich názoru vyvolal okresný súd svojou nečinnosťou a neúčelnými úkonmi.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

S prihliadnutím na nesústredenosť a neefektívnosť postupu okresného súdu v doterajšom priebehu namietaného konania, berúc do úvahy konkrétne okolnosti daného prípadu, správanie sťažovateľov ako účastníkov namietaného konania, ako aj skutočnosť, že konanie vo veci nebolo do rozhodnutia ústavného súdu právoplatne skončené, ústavný súd považoval priznanie sumy 3 500 € sťažovateľom v 1. rade a rovnako 3 500 € sťažovateľom v 2. rade za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v dôsledku ich právneho zastúpenia v konaní vedenom ústavným súdom advokátom JUDr. K. K. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal pri prvých dvoch úkonoch právnej služby z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2010, ktorá bola 741 €, a pri treťom úkone právnej služby z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2011, ktorá je 763 €.

Úhradu priznal za tri úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti a stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 22. marca 2012) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), pričom výšku základnej sadzby tarifnej odmeny bolo potrebné v súlade s § 13 ods. 2 vyhlášky znížiť o 50 %, lebo ide o spoločné úkony pri zastupovaní „dvoch alebo viacerých osôb“. Úhrada za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2011 a za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2012 predstavuje spolu s režijným paušálom (2 x 7,41 € a 1 x 7,63 €) u jedného sťažovateľa sumu 209,53 € a trovy právneho zastúpenia štyroch sťažovateľov predstavujú sumu 838,12 €.

Odmenu za účasť právneho zástupcu sťažovateľov na ústnom pojednávaní konanom 10. mája 2012 vrátane náhrady hotových výdavkov ústavný súd nepriznal, pretože na ňom neboli prednesené žiadne nové skutočnosti (doteraz ústavnému súdu neznáme), ktoré by prispeli k ďalšiemu objasneniu veci, a ústavný súd rozhodol len na základe predložených mu (písomných) listinných dôkazov, t. j. sťažnosti a k nej pripojených písomností, vyjadrení účastníkov konania a obsahu súvisiaceho súdneho spisu (m. m. I. ÚS 41/03, I. ÚS 104/03).

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na svoju predchádzajúcu judikatúru, podľa ktorej vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetného posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutý procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie vo veci,

t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov (napr. I. ÚS 41/03, IV. ÚS 233/03, IV. ÚS 88/05).

Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu s'ťažovateľov (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. mája 2012